

28.9.2026

Kunnan harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakeminen vuonna 2026

HAKIJAN TIEDOT

Kunta: Virolahden kunta (y-tunnus: 0207033-6)

Kunnan yhteys henkilön tiedot:

- Nimi: Topi Heinänen
- Nimike: kunnanjohtaja
- Sähköpostiosoite: topi.heinanen@virolahti.fi
- Puhelinnumero: 040 199 2146

HAKEMUKSEN TIEDOT

A. Haettava summa, euroa:

1 417 500 euroa

B. Mikäli kunta on saanut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2025, niin sen käyttökohde:

Virolahti sai harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2025. Joulukuussa 2025 maksuunpantu korotus (283.000 euroa) on käytetty vuonna 2026 kokonaisuudessaan kunnan lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksuihin ja siten kuntakonsernin velkamäärän pienentämiseen.

C. Yksilöidyt talousvaikeudet, joihin haetaan harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta sekä perustelut, jotka osoittavat em. vaikeudet poikkeuksellisiksi tai tilapäisiksi. Lisäksi yksilöitynä talousvaikutusten ajankohta ja euromääräinen vaikutus kunnan talouteen.

Violahti on Suomen kaakkoisin reilun 2700 asukkaan kunta, joka on panostanut sekä kunnan elinvoimaan että asuinolosuhteisiin voimakkaasti Vaalimaan rajanylityspaikan kautta toteutuneen ostosmatkailun vuoksi. Virolahdella sijaitseva Vaalimaan raja-asema oli pitkään vilkkaain Venäjän vastainen matkustajaliikenteen rajanylityspaikka, ja sekä matkustaja- että tavaraliikenteen merkitys pienen kunnan elinvoimaisuudelle ja yritys-elämälle oli keskeinen. Sekä koronapandemian että Venäjän Ukrainaan helmikuussa 2022 aloittaman laajamittaisen hyökkäyssodan seurannaisina asetetut itärajan matkustusrajoitteet ovat vaikuttaneet - ja tulevat pitkään vaikuttamaan - Virolahden kunnan talouteen suhteellisesti eniten kaikista Suomen kunnista.

Poikkeusolojen ja näiden välittömien seuraamusten aiheuttamat taloudelliset vahingot tulevat Virolahden kunnalle paitsi suorien verotulomenetysten, kustannusten nousun, kaupallisten investointien menetysten ja kunnan muuhun elinvoimaan kohdistuvien takaiskujen kautta. Välittömiä seuraamuksia kunnalle on aiheutunut myös mm. yritysten konkurssien kautta lisääntyneet luottotappiot sekä epävarmuus tulevista vuokratuotoista. Edellä mainituin perustein Violahti on jo saanut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuosina 2022, 2024 ja 2025.

Virolahdella käynnistettiin kuntalain 118 §:n mukainen arviointimenettely 29.8.2025. Virolahden kunta toi esiin arviointiryhmytyöskentelyn aikana useita erilaisia talouden tasapainottamistoimenpiteitä, joista osa oli jo toteutettu tai päätetty vuosina 2024 ja 2025 ja loput toteutetaan lähivuosien aikana. Violahti on mm. nostanut kunnallisveroprosenttiaan 9,90:stä 10,10:een vuodelle 2026. Lisäksi kiinteistöveroprosentteja on korotettu. Näiden arvioitu yhteisvaikutus vuodesta 2026 eteenpäin piti arviolta 300 000 euroa vuodessa.

Muita toimintatuottoja kasvattavia toimia ovat perusmaksun käyttöönotto vesi- ja viemärilaitoksella sekä muut maksujen ja taksojen korotukset (+12 000 euroa 2026 ja +14 000 euroa 2027). Lisäksi vuonna 2025 toteutettujen sopeutustoimien odotetaan näkyvän positiivisesti vesihuollon taseyksikön tuloksessa (arvio + 100 000 euroa). Toimintatuottoihin vaikuttavina kertaluonteisina tapahtumina on toteutettu taseomaisuuden realisointeja päivitetyn kiinteistöstrategian 2025 mukaisesti. Vuodelle 2028 odotetaan toteutuvaksi maanvuokrasopimukseen kirjattu ja maa-alueen myyntiin liittyvä kertaluontoinen kiinteistön myyntivoitto 2 446 000 euroa.

Merkittävimpiä toimintakulujen tasapainottamistoimenpiteitä on perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluiden keskittäminen Klamilasta Virojoelle 1.8.2026 alkaen. Laskennallinen säästö palveluverkkoratkaisun myötä perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen henkilöstömenoissa on vuositasolla vähintään n. -434 000 euroa verrattuna vuoden 2024 toteumaan. Lisäksi kiinteistön käytöstä luopumisen myötä on saavutettavissa säästöjä toimitilakuluissa 1.8.2026 alkaen (n. -33 000 euroa 2027 eteenpäin ja -50 000 euroa 2029 eteenpäin). Klamilan kiinteistön myynti tai päätös luopumisesta tehdään viimeistään 2028, jolloin kiinteistöstä kirjataan arviolta 1,8 milj. euron kertapoisto. Toinen perusopetuksen kustannuksiin vaikuttava tekijä on 1.7.2024 alkanut yläkouluyhteistyö Miehikkälän kanssa, jonka nettovaikutus kotikuntakorvaustuloina vuositasolla on vähintään noin +600 000 euroa.

Muita säästöjä tavoitellaan johtamisjärjestelmämuutoksilla ja toimielinrakennetta keventämällä (-70 000 euroa vuodesta 2026 eteenpäin), kirjastoautopalvelusta luopumisen ja aineistosäästöjen kautta (-12 000 euroa 2026 eteenpäin), henkilöstövähennysten kautta, myönnettyjä tukia ja avustuksia pienentämällä (-20 000 euroa sekä yksityistieavustukset -45 000 euroa verrattuna vuoteen 2024), tapahtumakuluja karsimalla (-20 000 euroa verrattuna vuoteen 2025) ostopalveluja karsimalla ja tukipalveluja vähentämällä. Yksittäisenä toimena Violahti on päättänyt luopua Bunkkerimuseosta omana toimintana, minkä säästövaikutus on noin -80 000 euroa verrattuna vuoteen 2024. Muita tasapainottamistoimia ovat omistajaohjauksellisin keinoin vuokra-

asumisen kannattavuuden parantaminen (vuokratuottojen ja vastikemaksujen erotus -250 000 euroa verrattuna vuoteen 2024), päivitetyn sijoitus- ja rahoituspolitiikan myötä rahoitussalkun kilpailuttaminen ja rahoitusriskeiltä suojautuminen sekä vesi- ja viemäriverkon infran omistusjärjestelyiden jatkoselvitys.

Arviointiryhmän työn lopputulos oli, että Virolahden kunnalla on taloudelliset edellytykset asukkaiden palveluiden turvaamiseen itsenäisenä kuntana. Virolahden kunnanvaltuusto hyväksyi 16.2.2026 arviointiryhmän ehdotuksen ja sitoutui kunnan asukkaiden palveluiden turvaamiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin.

Arviointimenettelyprosessin aikana ja vuoden 2025 harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuspäätöksen jälkeen Virolahden kunta sai kuitenkin joulukuussa 2025 tietää, että verohallinto perii kunnalta takaisin asiakkaille palautettuja kiinteistöveroja noin 750.000 euroa. Takaisinperintä johtui, siitä, että verotuksen oikaisulautaukunta oli käsitellyt kiinteistöverotuksen muutoshakemuksia ja oikaissut erityisesti Vaalimaalla sijaitsevien kiinteistöjen verotusarvoja. Oikaisuja tehtiin takautuvasti viidelle vuodelle ja toteutetuilla oikaisuille oli olennainen vaikutus vuoden 2025 tilinpäätökseen sekä tätä seuraavien vuosien kiinteistöverotuottoihin.

Viimeisin takaisku kunnalle on se, että Vaalimaan alueelta löydettiin afrikkalaista sikaruttoa 30.7.2026. Löydöksen myötä Ruokavirasto päätti perustaa Virolahdelle tartuntavyöhykkeen ja ydinalueen: ydinalue sijaitsee Vaalimaalla ja koko Virolahden kunta on tartuntavyöhykettä. Tartuntavyöhykkeellä ja ydinalueella on voimassa rajoituksia, jotka vaikuttavat alueiden käyttöön, mutta äkillisen epidemian vaikutuksia aluetalouteen ei valitettavasti kyetä vielä kovin tarkasti arvioimaan. Esimerkiksi koneelliset metsätyöt kiellettiin aluksi koko tartuntavyöhykkeellä. Rajoituksilla tulee olemaan sekä välillisiä että välittömiä vaikutuksia alueen elinvoimaan ja sitä kautta myös mm. kunnan saamiin verotuloihin.

C.1. Verotulot

Verohallinto teki vuodenvaihteessa 2025–2026 Virolahdella sijaitseville kiinteistöille varsin merkittäviä takautuvia kiinteistöverotuksen oikaisuja. Tämän kertaluonteisen oikaisun euromääräinen vaikutus Virolahden kunnalle oli -752 855 euroa. Tätä verohallinnon vuonna 2026 tekemiin oikaisupäätöksiin perustuvaa oikaisua emme siis vielä esimerkiksi vuoden 2025 harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakemuksessa osanneet ottaa huomioon, eikä kunnalla ollut mitään mahdollisuuksia reagoida asiaan. Tästä syystä myös tilikauden 2025 tulos jäi alijäämäiseksi.

Takautuva oikaisu oli mittakaavaltaan niin suuri, että kunnalle ei tilitetty joulukuussa 2025 lainkaan verotuloja. Joulukuun kokonaistilitys muodostui muiden verolajien tilitykset huomioiden 358 580 euroa negatiiviseksi. Tämän seurauksena kunta joutui yllättäen turvautumaan lyhytaikaiseen rahoitukseen ja nostamaan uutta lyhytaikaista rahoitusta joulukuussa 2025 sekä alkuvuodesta 2026. Tällä on ollut vaikutusta vuoden 2026 korkomenoihin. Ennakoimattomat korkomenot ovat kassatilanteen turvaamiseksi nostetusta lisärahoitustarpeesta johtuen laskennallisesti vuositasolla arvioiden **noin 37 500 euroa** suunniteltua korkeammat.

Vuoden 2025 verotulot toteutuivat kokonaisuudessaan noin 1 108 000 euroa talousarviota pienempinä (kiinteistövero -769 000 €, kunnallisvero -306 000 € ja yhteisvero -33 000 €). Tilikauden tulos painui tämän vuoksi 228 000 euroa alijäämäiseksi, vaikka ilman kiinteistöveron oikaisua kunnassa toteutettujen

sopeutustoimien vaikutuksesta tilikausi 2025 olisi ollut jo noin 500 000 euroa ylijäämäinen. Verohallinnon takautuva oikaisupäätös joulukuussa 2025 tuli kunnalle täysin ennalta-arvaamatta, eikä siihen ollut mahdollista varautua talousarvioprosessissa. Se, että kuukausittainen verotilitys muuttuu kokonaisuudessaan satoja tuhansia euroja negatiiviseksi ja pakottaa kunnan välittömiin lyhytaikaisiin lainajärjestelyihin, on äärimmäisen poikkeuksellinen tilanne.

Kiinteistöjen verotusarvojen oikaisu alentaa Virolahden kunnan saamia kiinteistöverotuottoja myös jatkossa. Koska asia ei ollut tiedossa vuoden 2026 talousarviota laadittaessa, kunnan verotulot ovat jäämässä budjetoidusta merkittävästi jälkeen. Kuntaliiton verotulojen ennustekehikon (8/2026) mukaan vuoden 2026 verotulot toteutuvat 7 493 000 eurossa, mikä on **710 000 euroa vähemmän kuin talousarviossa ennakoitu** 8 203 000 euroa.

Vaikka kiinteistöveropohjan pieneneminen aiheuttaa pysyvän tasomuutoksen, joulukuun 2025 tilityksen romahdus ja siitä aiheutunut akuutti rahoitustarve olivat luonteeltaan tilapäisiä ja kertaluonteisia. Taloustilannetta kuitenkin vaikeuttaa se, että tämä poikkeuksellinen isku kohdistuu kuntaan, jonka verotulokertymää painavat jo valmiiksi vaikeasti ennakoitavat rakenteelliset tekijät, joita olemme kuvanneet tarkemmin mm. vuoden 2025 harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakemuksella sekä kunnan tilinpäätös- ja talousarvioraporteilla. Kunnallisveron kehitystä heikentää Kaakkois-Suomen alueen odotettua heikompi työllisyyskehitys ja palkkatulojen kasvun pysähtyminen, minkä lisäksi taustalla vaikuttavat pitkäaikainen kaikkiin Kymenlaakson kuntiin vaikuttava asukasmäärän väheneminen sekä yleinen taloudellinen epävarmuus.

C.2. Itärajan sulkua

Itäraja on ollut kiinni loppuvuodesta 2023 alkaen. Ostoskylä Zsar ajautui konkurssiin vuosia sitten ja Zsarin konkurssista johtuen kirjattiin kunnan tilinpäätökseen 2022 yli 300.000 euron luottotappio menetetyistä maanvuokratuloista ja vesi- ja jätevesimaksuista. Konkurssipesän hoitajan ilmoituksen mukaan pesän tilanne selviää loppuvuoden 2026 aikana. Tilanteeseen liittyy välitön riski siitä, että kunnalle aiheutuu konkurssipesältä laskutetuista maanvuokrista edelleen uusia luottotappiokirjauksia tilinpäätökseen 2026. Mahdolliset luottotappiot voivat olla enimmillään **jopa 430 000 euroa**.

Venäjän käynnistämän hyökkäyssodan vaikutukset ja itärajan sulkua ovat välillisesti vaikuttaneet välillisesti myös kunnan asukaslukuun ja kunnan väestörakenteeseen. Tällä on välittömiä vaikutuksia kunnan saamiin mm. tulonsiirtoihin - valtiolta tulonsiirtoina saadut valtionosuudet laskevat vuosittain. Tullin henkilöstön työtehtävien uudelleen järjestelyt siirsivät tullin henkilökuntaa muille alueille. Myöskään rajavartiolaitos ei ole ainakaan lisännyt työpaikkojaan itärajalla Vaalimaan rajanylityspaikan sulkeutumisen jälkeen. Kaupallisen liiketoiminnan tyrehtyessä Vaalimaan ja koko kunnan alueelta, on kunnan vuokra-asuntojen käyttöaste romahtanut. Tyhjiillään olevista tytäryhtiöiden vuokra-asunnoista aiheutuu kunnalle vuonna 2026 **arviolta noin 240 000 euron tappiot**. Vaikutus kohdistuu suoraan kuluvan vuoden konsernitaseeseen ja kuntatalouteen. Kunnanhallitus käsitteli 28.9.2026 (§149) kunnan kiinteistöjen (erityisesti vuokra-asuntojen) konsernirakenteen kehittämistä. Muutoksesta aiheutuu konsernille kertaluonteisia kustannuksia, mutta

tavoitteena on keskipitkällä aikavälillä pysyvien rakenteellisten muutosten ja sopeutustoimien aikaansaaminen.

C.3. Afrikkalainen sikarutto

Vaalimaan alueelta löydettiin afrikkalaista sikaruttoa 30.7.2026. Löydöksen myötä Ruokavirasto päätti perustaa tartuntavyöhykkeen ja ydinalueen. Ydinalue sijaitsee Vaalimaalla ja koko Virolahden kunta on tartuntavyöhykettä. Tartuntavyöhykkeellä ja ydinalueella on voimassa rajoituksia, jotka vaikuttavat alueiden käyttöön. Rajoituksilla tulee olemaan sekä välillisiä että välittömiä vaikutuksia alueen elinvoimaan ja sitä kautta kunnan saamiin verotuloihin. ASF-epidemiasta odotetaan pitkäkestoista haittaa tartunta-alueelle ja se tulee vaikuttamaan kunnan elinvoimaan pitkäaikaisesti. Afrikkalaisen sikaruton torjunta on koko Suomen asia ja näin ollen koko Suomen tulee kantaa vastuuta sen vaikutuksista alueelle. Alkuvaiheessa kunnalle on aiheutunut välittömiä kustannuksia mm. desinfiointiainehankinnoista ja johtavien viranhaltijoiden työpanoksen kohdentumisesta poikkeukselliseen ja ennalta arvaamattomaan selvitys- ja edunvalvontatyöhön.

D. Mikäli kunta on hakenut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2025, niin perustelut miksi kunta hakee korotusta peräkkäisinä vuosina.

Hakeminen peräkkäisinä vuosina on välttämätöntä, sillä itärajan sulkemisesta aiheutuneet kielteiset talousvaikutukset ovat pitkäkestoisia, kumulatiivisia ja kunnan omien vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella. Suorat ja epäsuorat taloudelliset iskut eivät rajoitu vain yhteen tilikauteen, vaan heijastuvat kuntatalouteen viiveellä ja laajenevat edelleen.

Itärajan sulkemisen aiheuttama elinkeinoelämän ja kaupallisen toiminnan pysähtyminen alueella on pysyväisluonteinen takaisku, jonka kokonaisvaltaiset talousvaikutukset realisoituvat asteittain. Kunta ei ole voinut omilla toimillaan ennaltaehkäistä tai pehmentää näitä poikkeuksellisia ulkopuolisia taloudellisia vastaiskuja, jotka rasittavat kunnan rahoitusasemaa vielä pitkään.

Virolahden kunnassa käynnistyi valtiovarainministeriön arviointimenettely vuonna 2025. Arviointimenettelyn työryhmä katsoi tammikuussa 2026, että Virolahden kunnalla on edellytykset toimia itsenäisenä kuntana edellyttäen, että se sitoutuu tiukkaan talouden tasapainottamiseen ja sisällyttää sopeuttamistoimet vuosien 2026–2028 taloussuunnittelukauteen. Kunta on sitoutunut näihin vaativiin sopeuttamistoimiin täysimääräisesti.

Kunta on laatinut taloussuunnitelmansa ja sopeuttamisohjelmansa parhaan saatavilla olevan tiedon valossa. Kuluvan vuoden aikana on kuitenkin ilmennyt poikkeuksellista ja ennakoimatonta verotulojen laskua, johon ei ole ollut mahdollista varautua. Osavuosikatsauksen 30.6.2026 perusteella voidaan kuitenkin olettaa, että toimintakate toteutuu jopa hieman arvioitua parempana, mutta rahoituserien poikkeuksellisiin muutoksiin ei lyhyellä aikavälillä löydy ratkaisuja. Tämän vuoksi sopeuttamisohjelman tavoitteiden saavuttaminen ja lakisääteisten palveluiden turvaaminen edellyttäisivät myös harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta vuodelle 2026.

E. Kunnan omat toimenpiteet poikkeuksellisen tai tilapäisen taloudellisen tilan korjaamiseksi (tulojen lisäykset ja menojen vähennykset, omaisuusjärjestelyt jne.)

Omia toimenpiteitä on osin kuvattu jo varsin yksityiskohtaisesti hakemuksen kohdassa C sekä kunnanvaltuuston 16.2.2026 päätöksen (§1) liitteenä olevassa arviointiryhmän esityksessä. Seuraavassa tiivistys toimenpiteistä:

Toteutetut toimenpiteet tulojen lisäämiseksi vuonna 2026

Verotulot

Kunnanvaltuusto päätti 11.11.2025 nostaa tulo- ja kiinteistöveroprosentteja

Tuloveroprosentti: 10,10 % (aiemmin 9,9 %)

Yleinen kiinteistövero: 1,45 % (aiemmin 1,30 %)

Vakituisen asunnon kiinteistövero: 0,65 % (aiemmin 0,55 %)

Muiden asuinrakennusten kiinteistövero: 1,35 % (aiemmin 1,25 %)

Toimintatuotot

Kunnanhallitus päätti 14.9.2026 (§137) edelleen korottaa vesi- ja viemärilaitoksen perusmaksuja.

Toteutetut toimenpiteet menojen vähentämiseksi vuonna 2026

Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen palvelut on valtuuston tekemällä päätöksellä (7.4.2025 12 §) keskitetty Virojoelle 1.8.2026 lukien. Merkittävin säästö palveluverkkopäätöksen perusteella syntyy henkilöstökustannuksista. Tavoitellut säästöt henkilöstömenoissa vuositasolla ovat noin 450 000 euroa, vuodelle 2026 säästöistä kohdentuu noin 190 000 euroa.

Ylimääräisistä kiinteistöistä on luovuttu, säästöjä nykyisistä päätöksistä syntyy vuositasolla noin 25 000 euroa. Kiinteistökantaa tarkastellaan kriittisesti edelleen myös tulevana vuosina.

Virolahden kunnanvaltuuston tekemällä päätöksellä (19.5.2025 19§) Bunkkerimuseon toiminta kunnan omana toimintana on lakannut 31.12.2025. Bunkkerimuseon toiminta on alkanut uudella yrittäjävetoisella toimintamallilla 1.4.2026 lukien.

Kunnan tytäryhtiö Vuokra-taloyhtiö on purkanut 20 asuntoa vuonna 2026 kannattavuuden ja käyttöasteen parantamiseksi sekä myynyt viiden asunnon kohteen Vaalimaalla. Purkulupaa on haettu lisäksi 8 asunnon kohteelle. Kunnanhallitus käsitteli 28.9.2026 konsernirakenteen kehittämistä, jolla haetaan edelleen säästöjä tuleville tilikausille.

Rahoitusjärjestelyt

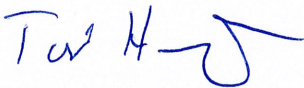
Kunta on konvertoinut suunnitellusti lyhytaikaista rahoitustaan pitkäaikaiseksi. Järjestelyllä on pyritty vakauttamaan rahoitusrakennetta ja hallitsemaan korkoriskejä. Vuonna 2026 toteutetuilla

suojaustoimenpiteillä on varauduttu korkotason nousun aiheuttamiin lisäkustannuksiin tulevana vuosina. Rahoitusjärjestelyjä ja suojaustoimenpiteitä jatketaan konsernitasolla vielä taloussuunnitelmavuoden 2027 aikana.

F. Muut huomiot ja lisätiedot:

Kunnanhallitus käsittelee talouden tilaa säännöllisesti ja tavoitteena on, että jo osana vuoden 2027 talousarviovalmistelua linjataan muista mahdollisista käynnistettävistä toimenpiteistä Virolahden kuntakonsernin talouden tasapainottamiseksi. Täydennämme hakemustamme tarvittaessa näiltä osin.

Virolahdella 28.9.2026

Topi Heinänen,
kunnanjohtaja, Virolahden kunta

Sanna Lahti
hallintojohtaja, Virolahden kunta

Liitteet: Virolahden kunnan osavuosisikatsaus 1.1.-30.6.2026

